

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Rosario Telleria Landa

*Legazpi,
Gipuzkoa
(1930-2015)*

Aurkibidea

Biografia

Legazpiko San Inazio kaleko Muru-Azpikoa baserrian jaio zen 1930ean. Sei anai-arrebatan gazteena da bera. Eskolan Legazpin ibili zen, eta ez du oroitzen onik garai haietan bizitakoen gainean. Esne-saltzera kalera joan ohi zen etxez etxe; eta baserrian behizain eta artzain aritu behar izaten zuen, besteak beste. Elkarrizketan, elizako kontu ugari kontatzen dizkigu. Gaztetan, baten bat hiltzen zenean, etxez etxe arrosarioa erreztatzen aritzen zen.

Zintak

LGA-052

- **Proiektua:** Legazpiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2010-07-26
- **Iraupena:** 90 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Gaston Balerdi, Izaskun

Pasarteak

1. "Sitx-atxurrekin" ia ijitoa jo

- **Erref:** LGA-052/003
- **Iraupena:** 0:03:07. **Hasi:** 00:04:36. **Bukatu:** 00:07:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Anaiak, ganbarako belarra "sitx-atxurre" (sats-aitzurra) hartuta ukuilura botatzen zebilela, lo zegoen gizon bati sartu zion ia. Antza denez, gerraostean ijito asko etortzen zen belar-artera lotara.

2. Marroketan

- **Erref:** LGA-052/004
- **Iraupena:** 0:00:42. **Hasi:** 00:07:43. **Bukatu:** 00:08:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Marroketan (ezkutaketan) nola jolasten zen azaltzen du.

3. Etxe inguruko jolasak

- **Erref:** LGA-052/007
- **Iraupena:** 0:02:39. **Hasi:** 00:10:36. **Bukatu:** 00:13:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Trapuzko panpinekin jolasten zuten. Amandrearekin aritzen ziren jolasean, "kozinaketan". Auzoko umeek elkarrekin jolasten zuten.

4. Artzain eta soroan, lana erruz egindakoa

- **Erref:** LGA-052/011
- **Iraupena:** 0:03:29. **Hasi:** 00:18:05. **Bukatu:** 00:21:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak

Laburpena:

Pare bat edo hiru behi, idiak eta ardiak zituzten etxean. Ahizparekin ibiltzen zen artzain eta soroan. Etxeari zegozkion terrenoak aipatzen ditu. Lurra lantzea auzolanean egiten.

5. Ardi-lanak

- **Erref:** LGA-052/012
- **Iraupena:** 0:02:27. **Hasi:** 00:21:34. **Bukatu:** 00:24:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Artzaintza

Laburpena:

60 ardi inguru zituzten etxean. Ardiak eta behiak jezten ahizparekin ibiltzen zen. Baita hauen erditzeetan ere. Prozesua kontatzen du. Arkumeak etxerako izaten ziren, esnea saldu egiten zuten ordea.

6. Makina bat ume hazi dira Muruko ardi-esnari esker

- **Erref:** LGA-052/013
- **Iraupena:** 0:02:26. **Hasi:** 00:24:01. **Bukatu:** 00:26:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura
- Baserría » Baserriko lanak » Artzaintza

Laburpena:

Esnerik ez zuten kaleko emakume guztiek nahi izaten zuten Muruko esnea. Makina bat ume hazitakoak direla dio.

7. "Ipurzuriek" zigorrik ez

- **Erref:** LGA-052/014
- **Iraupena:** 0:03:36. **Hasi:** 00:26:27. **Bukatu:** 00:30:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Legazpiko eskolara joan zen Rosario. Ez dauka eskolako oroitzapen onik. Eskupekoa ematen zieten "ipurzurien" senitartekoei irakasleei eta haienganako eskolan tratua ezberdina zen oso. Baserrikoa izateagatik ere iseka egiten zieten.

8. Ama, Madrilén inude

- **Erref:** LGA-052/018
- **Iraupena:** 0:03:55. **Hasi:** 00:34:25. **Bukatu:** 00:38:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Ume jaioberri bat hil zitzaion Rosarioren amari. Medikuak gomendatuta, Madrilera joan zen inude seme zaharrena amandrearekin utzita.

9. Arrosarioa etxez etxe errezatuz

- **Erref:** LGA-052/019
- **Iraupena:** 0:02:40. **Hasi:** 00:38:20. **Bukatu:** 00:41:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erligioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:

Norbait hiltzen zenean Rosariori deitzen zioten arrosarioa erreza zezan. Hileta aurreko egunean, errezatzen zuen arrosarioa. Arrosarioa esaten du. Giro hura nolakoa izaten zen kontatzen du.

10. Ateak eta leihoak zabalik hildakoaren arimari joaten uzteko

- **Erref:** LGA-052/022

- **Iraupena:** 0:00:34. **Hasi:** 00:43:08. **Bukatu:** 00:43:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:

Etxe batzuetan, hildakoaren arimari joaten uzteko ateak eta leihoak irekitzeko ohitura zegoen.

11. Hildakoaren prestatzea

- **Erref:** LGA-052/023
- **Iraupena:** 0:02:23. **Hasi:** 00:43:42. **Bukatu:** 00:46:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak

Laburpena:

Hildakoa nola prestatzen zen kontatzen du. Ur bedeinkatuan bustitako erramu adar batekin bedeinkatzen zen ingurua- Hilkutxak deskribatzen ditu.

12. Lutoa

- **Erref:** LGA-052/024
- **Iraupena:** 0:04:07. **Hasi:** 00:46:05. **Bukatu:** 00:50:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak

Laburpena:

Lutoa ezinbestekoa zen. Gizonezko eta emakumeek desberdin adierazten zuten lutoa. Iraupena ere ez zen beti berdina izaten. Hil eta bederatzigarren egunean, elizkizuna egoten zen. Meza dirua etxekoentzat izaten zen.

13. "Eroleak"

- **Erref:** LGA-052/025
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:50:12. **Bukatu:** 00:51:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak

Laburpena:

Etiket elizaraino, oinez eramaten zuten zerraldoa. "Erole" (eroalea) esaten zitzaion hil kutxa eramaten zuenari

14. Sepulturak

- **Erref:** LGA-052/026
- **Iraupena:** 0:03:07. **Hasi:** 00:51:20. **Bukatu:** 00:54:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Hiletak

Laburpena:

Hileta elizkizuna ordaindu egin behar izaten zen. Bakoitzak bere ehorzlekua zuen eliza barruan. Pulpituaren azpian kokatzen ziren normalean. Kandela bat pizten zen ehorzlekuaren gainean bederatziurrenean.

15. Santu Guztien eguna

- **Erref:** LGA-052/028
- **Iraupena:** 0:00:48. **Hasi:** 00:58:27. **Bukatu:** 00:59:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Domu Santu edo Santu Guztien Eguna

Laburpena:

<p>Santu Guztien Egunean meza berezia entzun eta loreak eramaten ziren kanposantura.</p>

16. Ze bekatu egingo genuen ba guk?

- **Erref:** LGA-052/032
- **Iraupena:** 0:00:35. **Hasi:** 01:05:30. **Bukatu:** 01:06:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Apaizekiko ikuspegia. Bekatariak zirela esaten zieten baina, apaizek ere bekatuak egingo zituztela iruditzen zaio.

17. "Primer viernes"

- **Erref:** LGA-052/034
- **Iraupena:** 0:00:37. **Hasi:** 01:06:57. **Bukatu:** 01:07:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:

"Primer viernes" hilean behin izaten zen. Bezperan konfesatu egin behar izaten ziren, gero mezatara.

18. Errogatibak harria botatzen zuenean

- **Erref:** LGA-052/039
- **Iraupena:** 0:01:54. **Hasi:** 01:13:16. **Bukatu:** 01:15:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:

Errogatibak harria botatzen zuenean egiten ziren batez ere. Kandela bat piztu eta errezo bat esaten zuten. Errezoa esaten du.

19. San Juan eguneko loreak eta "errolantzezko" gurutzeak

- **Erref:** LGA-052/041
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 01:16:05. **Bukatu:** 01:17:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » San Juan
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:

San Joan egunean bedeinkatutako loreak atean jarri ohi zituzten. "Errolantzearekin" (elorri-arantza) egindako gurutzeek tximista eta trumoiengandik babesten zituztela dio.

20. Ostegun Santuko prozesioa

- **Erref:** LGA-052/043
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 01:18:24. **Bukatu:** 01:19:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:

Prozesioa Ostegun Santu egunez egiten zen Legazpin. Irudiak gizonezkoek eramaten zituzten bitartean, emakumezkoek errezoan jarduten zuten.

21. "Egizu zuk, Maria" abestia

- **Erref:** LGA-052/044
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 01:19:33. **Bukatu:** 01:20:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

Latinez izaten ziren mezak. Euskarazko meza abestiak gogoan ditu ("Egizu zuk, Maria" abesten du)

22. Martxeliren denda eta Ibaiondo zinema

- **Erref:** LGA-052/046
- **Iraupena:** 0:02:36. **Hasi:** 01:20:48. **Bukatu:** 01:23:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Zinema
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:

Igandeetan lagunekin kalean egoten zela kontatzen du. Martxeliren gozoki-denda du gogoan. Etxean, egindako lanaren ordainetan emandako eskupekoarekin zer erosten zuten aipatzen du. Ibaiondo zinemara ere joaten ziren.

23. "Juana de Arco" salbatu nahi zuen Balentinek. Jende guztia barrez!

- **Erref:** LGA-052/047
- **Iraupena:** 0:02:39. **Hasi:** 01:23:24. **Bukatu:** 01:26:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Zinema
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

Ibaiondo zinema, "Juana de Arco" filma ikusten gertatutako anekdota bat kontatzen du.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2025-11-17

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com